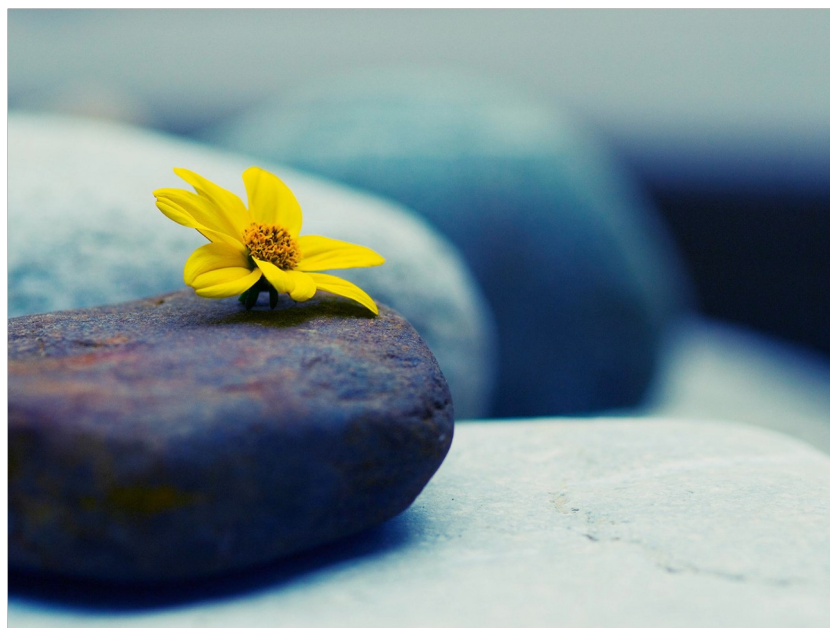

**GOEDE VRIJDAG VIERING
WIE VAN STENEN WEET**

25 maart 2016

Voorgangers: Ad de Gruijter, Leo van Driel en leden van het koor van de Haagse Dominicus

I verraad, overgeleverd worden, in de steek gelaten

Marcus 14, 48-52; 15, 1, 15b

Toen Jezus in Getsemane door Judas was verraden en overgeleverd aan een gewapende bende zei Jezus tot hen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben! Dagelijks was ik bij jullie in de tempel om onderricht te geven, en toen hebben jullie me niet gevangengenomen; maar dit gebeurt omdat de Schriften in vervulling moeten gaan.' Toen lieten allen hem in de steek en vluchtten weg. Een jongeman, die alleen een linnen kleding aanhad, probeerde bij hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, liet hij het kledingstuk in hun handen achter en vluchtte naakt weg.

's Ochtends in alle vroegte kwamen de hogepriesters, de oudsten en de schriftgeleerden en het hele Sanhedrin in vergadering bijeen. Na Jezus geboeid te hebben, brachten ze hem weg en leverden hem over aan Pilatus. Deze leverde Jezus uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

over verraad, overgeleverd worden, in de steek gelaten

Levenslang en TBS voor 7 moorden en 3 pogingen tot moord. Lucia de B. verdween 18 juni 2004 achter de tralies. Haar bijnaam inmiddels: engel des doods.

Er moest wel een verband zijn tussen het overlijden van baby's in het Juliana Kinderziekenhuis hier in Den Haag en Lucia. Er gebeurden rare dingen als zij dienst had. Er was voor haar gewaarschuwd vanuit het ziekenhuis waar ze eerst werkzaam was. Men vond haar wat vreemd. Ze legde tarotkaarten. Lucia zou alcoholist zijn of druggebruikster, ze was niet voor niets zo tener. Ze was vaak ziek, had TB gehad.

Ja, ze stond wel altijd klaar voor de mensen – dat werd bij het proces tegen haar juist als verdacht aangemerkt.

Het JKZ deed 4 september 2001 aangifte vanwege de mogelijk onnatuurlijke dood van een baby. De aanwezigheid van Lucia de Berk bij het sterven van het kindje werd als verdacht aangemerkt.

Niemand nam het voor Lucia op.....totdat verpleeghuisarts Mette de Noo zich in de zaak verdiepte. Daarna gaven steeds meer wetenschappers, schrijvers en leken hun steun en medewerking aan de actie "Licht voor Lucia". Uiteindelijk werd na een herzieningsproces Lucia de Berk op 14 april 2010 door het Hof van Arnhem volledig vrijgesproken: er waren géén moorden gepleegd, niemand was vergiftigd.

De medische diagnostiek in deze rechtszaak klopte niet, de procesgang was onzuiver was geweest, de bewijsvoering ondeugdelijk.

Lucia de Berk werd volledig vrijgesproken van de haar ten laste gelegde feiten. De toenmalig minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin en de hoogste baas van het Openbaar Ministerie boden - zeer uitzonderlijk - Lucia de Berk excuses aan voor deze ernstige juridische dwaling.

Haar zaak wordt gezien als een van de grootste rechterlijke dwalingen in ons land.

Lucia schreef een boek over haar ervaringen.

Op 11 december 2015 werd de bioscoopfilm over Lucia de B. uitgezonden op NPO 1.

In de aftiteling staat: "Geen enkele medewerker van ziekenhuis of justitie is voor de zaak berispt."

Ook nu nog zijn er mensen die menen: Waar rook is, is vuur... er zal wel iets gepasseerd zijn.

[(2014) 1985 veroordeeld

De Amerikaan Glenn Ford is na 29 jaar te hebben vastgezeten alsnog vrijgesproken van de roofmoord op Isadore Rozeman, een juwelier en horlogemaker, waarvoor hij ter dood werd veroordeeld. Uit nieuw bewijsmateriaal blijkt dat de man onschuldig is. Ford was niet in de buurt van de winkel tijdens de roofmoord. Er waren geen getuigen. Er was geen moordwapen gevonden. Degene die Ford als moordenaar had aangewezen bekende later dat ze had gelogen. De advocaten die Ford kreeg toegewezen voor zijn verdediging hadden nog nooit een moordzaak gedaan. De blanke jury die Ford schuldig bevond, adviseerde de rechter om de doodstraf op te leggen.

Hoeveel onschuldigen worden aangeklaagd, overgeleverd, in de steek gelaten en veroordeeld?

Imprimatur (Mart van der Hiele)

Het evangelie dat er niet mocht zijn.
Toen Jezus aan de macht kwam. Judas bracht het uit.

Wat wordt er niet geopenbaard,
de laatste tijd: dat het Godsrijk
ophanden is. Dat alles recht zal zijn gezet.

Een wiegenliedje voor een kleiner kind,
tot klinken gebracht bij een kruisiging.
Weer een Messias minder. Wij zijn het gewend.

Totdat de stad ontwaakt met het Gerucht,
verliefde dromen van een vrouw of wat.
daar kan geen steen of wachtpost tegenaan.

In zo'n verhaal kan ik niet meer bestaan.
want niets is aanstootgevender dan dit:
Ik heb een levende op mijn geweten.

II beschuldigd worden, voorschut gezet en alles van je afgenomen

Marcus 15, 17-26

17 De soldaten trokken hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doornakken en zetten hem die op. 18 Daarna brachten ze hem hulde met de woorden: 'Gegroet, koning van de Joden!' 19 Ze sloegen hem met een rietstok tegen het hoofd en bespuwden hem, en bogen onderdanig voor hem. 20 Nadat ze hem zo hadden bespot, trokken ze hem het purperen gewaad uit en deden hem zijn kleren weer aan. Toen brachten ze hem naar buiten om hem te kruisigen. 21 Ze dwongen een voorbijganger die net de stad binnenkwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, om het kruis te dragen. 22 Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. 23 Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan. 24 Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. 25 Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden. 26 Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: 'De koning van de Joden'

over beschuldigd worden, voorschut gezet en alles van je af genomen

We schrijven 10 mei 1940 – de Tweede Wereldoorlog

Op de dag dat de bezetting van Nederland begint, telt ons land 140.000 Joden. Meer dan 107.000 van hen worden tijdens de oorlog weggevoerd om nooit meer terug te keren. Slechts 5.500 keren terug en overleven de vernietigingskampen. De aanklacht?? Je bent joods. Een selectie slechts uit wat volgt:

november 1940	Joden worden uit overheidsfuncties ontheven
januari 1941	Bioscopen voor Joden verboden - registratieplicht voor Joden
februari 1941	Joden mogen niet meer naar de universiteit Razzia's in Amsterdam
maart 1941	Bedrijven van Joden worden in beslag genomen Joden moeten hun radio's inleveren
april 1941	Cafés voor Joden verboden
mei 1941	Joden mogen maar beperkt werkzaam zijn in vrije beroepen
augustus 1941	Joden moeten hun geld inleveren. Giro- en banksaldi en effecten moeten overgebracht worden naar Lippmann, Rosenthal & Co
september 1941	Joodse kinderen moeten naar aparte scholen Zwembaden, parken, bibliotheken, dierentuinen, schouwburgen, musea, markten en andere openbare plaatsen worden voor Joden verboden
oktober 1941	Joden mogen geen lid meer zijn van verenigingen
november 1941	Joden mogen zonder toestemming niet meer reizen of verhuizen
januari 1942	Eerste Joden vertrekken uit Amsterdam naar Joodse werkkampen Autorijden voor Joden verboden Persoonsbewijzen voor Joden moeten van een J voorzien zijn
april 1942	Invoering van de Jodenster in Nederland
mei 1942	Joden mogen geen rekening meer hebben bij de giro Joden moeten hun sieraden, zilver, etc. inleveren bij Lippmann, Rosenthal & Co Joden mogen niet meer vissen
juni 1942	Volledig reisverbod voor Joden Joden mogen na 8 uur 's avonds niet meer op straat zijn
juli 1942	Eerste transport vanuit kamp Westerbork Huizen die verlaten zijn, worden door de Duitsers leeggehaald Joden mogen niet meer in kapsalons komen
september 1942	Studieverbod voor Joodse studenten
oktober 1942	Razzia's op Joodse werkkampen Gezinnen worden thuis gearresteerd en ook naar Westerbork gebracht
mei 1943	Razzia in Amsterdam-centrum. Duizenden naar Westerbork
juni 1943	Razzia in Amsterdam-Zuid en -Oost. Duizenden naar Westerbork
februari 1944	Groep Portugese Joden wordt naar Westerbork gebracht
13 september 1944	Laatste transport uit Westerbork

2016

Soennitische moslims, Jezidi's en christenen zijn hun leven niet zeker in grote delen van Syrië en Irak.
Vluchtelingen op drift geraakt door oorlog en geweld riskeren hun leven.

Vandaag veilig, morgen je leven niet zeker?

Zoals afgelopen dinsdag: onschuldige mannen, vrouwen en kinderen in Brussel

Alles wat je hebt en wie je bent, je waardigheid, je mens-zijn word je ontnomen.

Dat wij niet vergeten!

De soldaat die Jezus kruisigde (Martinus Nijhoff)

Wij sloegen hem aan 't kruis. Zijn vingers grepen
wild om den spijker toen 'k den hamer hief -
Maar hij zei zacht mijn naam en: 'Heb mij lief -'
En 't groot geheim had ik voorgoed begrepen.

Ik wrong een lach weg dat mijn tanden knarsten,
en werd een gek die bloed van liefde vroeg:
Ik had hem lief - en sloeg en sloeg en sloeg
den spijker door zijn hand in 't hout dat barstte.

Nu, als een dwaas, een spijker door mijn hand,
trek ik een visch - zijn naam, zijn monogram -
in ied'ren muur, in ied'ren balk of stam,
of in mijn borst of, hurkend, in het zand,
En antwoord als de menschen mij wat vragen:
'Hij heeft een spijker door mijn hand geslagen.'

III verlatenheid, op anderen aangewezen zijn, maar niemand redt

Marcus 15, 27-36

Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem: 'Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red jezelf toch door van het kruis af te komen.' Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen: 'Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet; laat die Messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!' Ook de twee andere gekruisigden beschimpten hem.

Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', wat in onze taal betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hoor, hij roept Elia!'. Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei: 'Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.'

over verlatenheid, op anderen aangewezen zijn, maar niemand redt

Ik werk op een middelbare school in Alphen a/d Rijn. Op die school is ook een internationale schakelklas, waar kinderen uit allerlei landen tussen de 12 en 18 jaar twee jaar lang les krijgen in de Nederlandse taal en cultuur.

Er is een nieuwe jongen in de groep gekomen. Samir uit Syrië. Hij is 15 jaar. Hij is vanuit Syrië langs Libië, Libanon, Egypte en Turkije naar Nederland gevlucht. Gelukkig spreekt hij een klein beetje Engels. Samir woont in een woongroep met andere jongens die uit hun land gevlucht zijn, vertelt hij mij. “Ben je hier dan helemaal alleen gekomen?”, wil ik weten. Samir knikt. “En je familie?”, vraag ik. “No family”, zegt hij terwijl hij zijn mobieltje uit zijn broekzak pakt. “Look”. Ik zie een filmpje van een bootje dat ergens midden op zee hard op de golven slaat. De camera schudt en schokt. Ik zie zoveel mensen dat ik het bootje nauwelijks kan zien. Mannen, vrouwen en vooral veel kinderen. Zelfs een paar baby’s. Samir stopt het filmpje weg. Hij kijkt me aan met ogen die teveel hebben gezien. In Syrië was zijn vader het niet eens met de regering, legt hij uit. In de tuin bij hun huis is hij vermoord. Door soldaten. Samir bleef alleen achter met zijn moeder en zijn broertje. Op een dag ging zijn moeder naar de bakker, zijn kleine broertje ging mee. Samir had geen zin en bleef op de bank liggen. In de verte hoorde hij een vliegtuig. Dat was in Syrië niet bijzonder meer. Maar dit zag vliegtuig kwam dichterbij. Samir hoorde het aan het geronk. Hij ging de tuin in en keek naar de lucht. Hij zag hoe het verder vloog richting het dorpje waar de bakker was. Daar liet het vliegtuig zijn bommen los. Samir gaf een schreeuw en rende in de richting van de bakker. Waar ooit de winkel stond, was nu een vuurzee. Zijn moeder en broertje hadden het niet overleefd.

Ik kijk naar de jongen tegenover me en moet denken aan alle beelden op de televisie en de berichten in de kranten. Hij is door alles en iedereen verlaten en wordt in Nederland niet bepaald met open armen ontvangen. Hoe zou zijn toekomst eruit zien? Ik vraag het hem. Dan beginnen zijn ogen opeens te stralen: “I become doctor!” Ik glimlach naar hem. Ik hoop het.

Azijn als troost (Wim Hoogers)

Gegroet dan toch
wankel en wantrouwend
maar toch gegroet
door het volk
bedachte koning
wat had het om het lijf
bedacht men later
de schreeuw
de roep om het voorbijgaan
maar gehoorzaam
toch gevolgd
azijn als troost
een beetje maar
mensenhart
goedheid
grootheid
Goddelijk hart
toen men dat doorstak
brak het onweer los
hulde de wereld

iv waar taal verstomt

Marcus 15, 37

Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit.

De oude Paaskaars wordt gedoofd

Nachtmuziek (Alfred Valstar)

Goede Vrijdag. Tijd

voor Mattheüs,

tijd voor Bach, tijd voor klacht,

de haan in de nacht.

Nacht van drift, van passie

van grote lijnen,

detail in beeld gebracht

waarnaar mensen van naam

om het even gaan.

Zij schuiven aan voor Bach.

Zij komen als vereerders voor de dag.

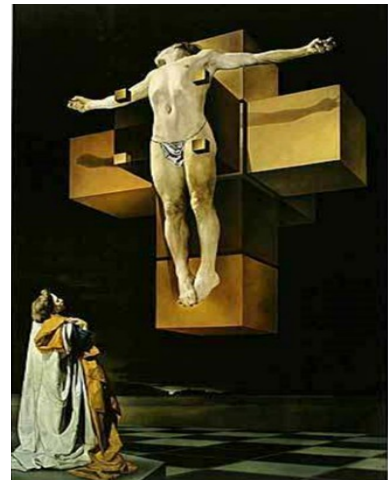
Dag van hemel,

dag van aarde,

van Mali, Congo

Afghanistan en Naarden.

Goede Vrijdag wordt volbracht.

V de onvermijdelijkheid van afscheid moeten nemen

Marcus 15, 38-45

En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën. Toen de centurio, die recht tegenover hem stond, hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij: 'Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.'

Van een afstand keken ook enkele vrouwen toe, onder wie Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salome. Toen hij in Galilea verbleef, waren deze vrouwen hem gevolgd en hadden ze voor hem gezorgd, net als vele andere vrouwen die met hem waren meegereisd naar Jeruzalem.

Toen de avond al gevallen was (het was de 'voorbereidingsdag', dat wil zeggen de dag voor de sabbat), kwam Josef van Arimatea, een vooraanstaand raadsheer, die zelf ook de komst van het koninkrijk van God verwachtte. Hij raapte al zijn moed bijeen en ging naar Pilatus, die hij om het lichaam van Jezus vroeg. Het bevreemde Pilatus dat hij al dood zou zijn en hij riep de centurio bij zich, aan wie hij vroeg of Jezus al gestorven was, 45 en toen de centurio dat bevestigd had, gaf hij het lijk aan Josef.

over de onvermijdelijkheid van afscheid moeten nemen

Ervaringsverhaal

Zoals de meesten onder ons hier, hebben we met dood en afscheid te maken. Zo ik ook in mijn eigen familie en schoonfamilie.

Maar in mijn werk heb ik dagelijks te maken met dood en afscheid nemen . Ik werk als verpleegkundige in het Jacobshospice te Den Haag. Het is een bijna thuis huis voor terminaal zieke mensen. Het biedt plaats aan 6 mensen, die bij ons gastbewoners heten. Ik ben lid van het verpleegkundig team, dat via de thuiszorgorganisatie HWWZorg is gedetacheerd in het hospice. Daarnaast werken er in het hospice nog coördinatoren (maatschappelijk werksters) en heel veel vrijwilligers.

Regelmatig kom ik jonge mensen tegen met de prognose nog minder dan 3 maanden te leven. Met jonge mensen bedoel ik dertigers en veertigers. De dood komt dan wel erg dichtbij. En helemaal schrijnend is het , als er nog kleine kinderen in beeld zijn bij deze jonge mensen. De kinderen van de zieke ouder worden bij ons door de maatschappelijk werksters begeleid.

De jonge moeder of vader wil nog zo graag het leven van haar of zijn kinderen volgen. Maar door de progressieve ziekte moeten ze hun doelstellingen bijstellen. U kunt zich wel voorstellen dat dit vaak met emoties gepaard gaat. Door het intensieve contact wat je als verpleegkundige met de jonge gastbewoners hebt, wordt er veel met ons gedeeld en aan ons toevertrouwd.

Voor mij als professional was het in het begin zoeken naar hoe ga ik met deze jonge stervende mensen om, hoe kan ik betrokken bij hen zijn, zonder dat ik het me teveel aantrek. Dit heb ik met vallen en opstaan geleerd. De jonge mensen bleven in het begin na hun overlijden een soort van aan mij kleven. Door intervisie en supervisie en door mijn persoonlijke ontwikkeling kan ik nu zeggen dat ik hierin een balans heb gevonden. Het is de gastbewoner zijn of haar lot, waarin ik maar even een voorbijganger ben. Ik mag blij zijn dat ik mijn professe mag en kan inzetten bij deze groep gastbewoners en zo hen, hun familie en hun vrienden kan begeleiden waar nodig is. Zo kan ik als verpleegkundige van waarde zijn in het ziekte- en stervensproces van o.a. deze jonge mensen in het Jacobshospice.

De kruisjes worden naar voren gebracht en in de 'paastakken' gehangen

Graflegging (Ria Borkent)

Lief lichaam, hang doodstil.
Ladder, steun mijn gewicht.

Ik heb uw spijkerhanden losgewrikt
en neem uw lichaam van de martelpaal.

Het is naar warme handen afgedaald,
het innige van linnen.

Een vriendendienst, die liters aandacht vraagt.
Alles kantelt, behalve ons verdriet.

Wij leggen in het graf u neer.
Een ingewikkeld mens ontwaakt niet meer.

Maar in uw mirrelakens hangt
de geur van het mirakel.

VI niet vergeten, levend, levendig en krachtig houden, maar hoe?

Marcus 15, 46-47

Josef kocht een stuk linnen, haalde Jezus van het kruis en wikkelde hem in het linnen. Daarna legde hij hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang. Maria uit Magdala en Maria de moeder van Joses keken toe in welk graf hij werd gelegd.

over niet vergeten, levend, levendig en krachtig houden, maar hoe?

Ervaringsverhaal

Denkend over de mensen die ik heb verloren en die mij desondanks nog steeds inspireren, zou ik het over mijn vader kunnen hebben, die al 25 jaar dood is. Ik zou het zelfs over mijn overgrootmoeder kunnen hebben, die ik nooit heb ontmoet, maar waarmee ik wel de verbinding voel. Maar ik wil jullie wat vertellen over Judith.

Wij hebben twee, inmiddels volwassen, zonen en ik ben nog een keer zwanger geweest. Deze zwangerschap eindigde in een miskraam. Feitelijk weet ik niet of het een jongen of een meisje was, maar voor mij is zij Judith.

Judith is óók een Joodse vrouw uit een Bijbelverhaal. Het is een verhaal over moed, bevrijding en vertrouwen. Over het accepteren van je schaduwkant en het loslaten van conventies. Over het loslaten van het oordeel over jezelf. Een verhaal over de weg die je hebt te volgen.

Judith is ín mij dood gegaan. Ik heb de dood in mij gehad, even maar, totdat de natuur haar weg vervolgde. In die tijd was mijn vader ongeveer een jaar daarvoor overleden, maar dit was intenser, meer dan ik aankon. Ik voelde me zo schuldig, dat ik heel hard probeerde te vergeten. Dat lukte niet. De dood kreeg mij te pakken in de vorm van angst.

Het ging niet van de een op de andere dag, maar dankzij haar heb ik een proces doorlopen waarbij ik mijn schuld en rouw kon loslaten en wist: leven houdt niet op bij de dood. De dood is ook altijd weer

een nieuw begin. De dood kan vruchtbaar zijn, als die duidelijk maakt dat het om zijn gaat, in plaats van om hebben.

Judith staat voor mijn deel vol moed en vertrouwen. Ik heb haar niet verloren, integendeel, zij is mijn wegwijzer.

Als een steen (Hein Stufkens)

Ik zie
maar zo weinig
de binnenkant
van het bestaan.

Ik hoor
maar zo weinig
signalen.

Ik tast
naar zoveel duister
en over zoveel dingen heen.

Soms is het
of ik luister
als een steen.

VII Het lijden van alle tijden...en daar voorbij

Gedicht (Willem de Mérode)

Hij was het graf al uitgegaan
vóór ik zijn dood bezoeken kon.
Een zwarte leegte in de zon
gaapt de spelonk mij aan.

O, wát ik hoopte in mijn verdriet,
hij kwam mijn ongeduld nog vóór.
Maar. Die ik door de dood verloor
vind ik ook levend niet.

De olijven met de lichte wind
Verzilveren in de zonneschijn,
waar 't hart niets dan zijn oude pijn
langs alle paden vindt.

Maar om een donkre nauwe bocht
wappert een oogwenk zijn gewaad.
Mij blindt de glans van zijn gelaat.
Hij had mij lang gezocht.

